

Värdeöverföringar från icke-vinstutdelande livförsäkringsaktiebolag

av Per Bohlin och Nils Sjöblom

Per Bohlin
per.bohlin@the.dom.se

Icke-vinstutdelande livförsäkringsbolag drivs i försäkringstagarnas intresse, vilket innebär att det överskott som genereras i verksamheten förr eller senare skall tillfalla försäkringstagarna och sålunda inte delas ut som vinst till dess ägare. Trots detta saknar försäkringstagarna insyn och inflytande över styrningen av verksamheten vilket skapar en risk för att ägarna missbrukar sin ställning i livförsäkringsaktiebolaget och i strid med försäkringstagarnas intresse gynnar sig själva på livförsäkringsaktiebolagets och därigenom på livförsäkringstagarnas bekostnad.

Nils Sjöblom
nils.sjoblom@busilaw.lu.se

I denna artikel diskuteras vilka förutsättningar som skall vara uppfyllda för att ett brott mot vinstutdelningsförbudet skall anses föreligga och genom vilka regler och på vilket sätt förbudet upprätthålls.

Brott mot vinstutdelningsförbudet

Enligt 12 kap. 2 § försäkringsrörelselagen (1982:713) (FRL) får livförsäkringsaktiebolag endast dela ut vinst till aktieägarna om det följer av bolagsordningen.¹ Av motiven framgår att det inte endast är utbetalningar i pengar som avses utan också överföring av annan egendom.² Bestämmelsen tar enligt sin lydelse endast sikte på utbetalningar som sker till bolagets aktieägare. HD har emellertid bl.a. i NJA 1997 s. 418 uttalat att 12 kap. 2 § aktiebolagslagen (1975:1385) (ABL), ett antal situationer bör kunna tillämpas analogt på utbetalningar som görs till bl.a. till en aktie-

ägaren närstående juridisk person. HD tycker sig finna stöd för sitt synsätt i motiven till ABL. Det finns skäl att anta att 12 kap. 2 §, som motsvarar 12 kap 2 § ABL, bör kunna tillämpas analogt på samma sätt då det i motiven till denna bestämmelse hänvisas till det uttalande i ABL:s motiv som HD använder sig av för att motivera en analog tillämpning.³

Jur. kand Per Bohlin och jur. kand. Nils Sjöblom har i artikeln gjort ett sammandrag av sitt examensarbete med titeln "Värdeöverföringar från livförsäkringsaktiebolag som inte får dela ut vinst", som under vårterminen 2004 skrivits inom ramen för juris kandidatprogrammet vid Lunds universitet. Handledare: Professor Lars Gorton.

En analog tillämpning av 12 kap 2 § innebär att en utbetalning eller en förtäckt värdeöverföring som sker mellan ett icke-vinstutdelande livförsäkringsaktiebolag och dess ägare eller till en ägaren närstående juridisk person, t.ex. i form av en fastighetsöverlåtelse till underpris, bör anses stå i strid med vinstutdelningsförbudet i 12 kap. 2 §.⁴

En särskild fråga är om den s.k. netto- eller bruttometoden skall användas vid värderingen av t.ex. en fastighet som livförsäkringsaktiebolaget överlåter till ett annat bolag inom koncernen. Förenklat innebär *nettometoden* att överföringen anses vara lika stor som egendomens bokförda värde hos bolaget minskat med vederlaget. Vid en tillämpning av *bruttometoden* skall däremot överföringen anses vara lika stor som fastighetens marknadsvärde minskat med vederlaget.⁵

INJA 1995 s. 742, som rörde förhållandena i vanliga aktiebolag, valdes nettometoden eftersom det praktiska rättslivet under lång tid inrättat sig efter den.⁶

Ilivförsäkringsaktiebolag utgör försäkringstagarna en intressegrupp som saknas i vanliga aktiebolag. Livförsäkringsaktiebolagen drivs som ovan nämnts i försäkringstagarnas intresse och det är meningen att allt överskott som genereras i verksamheten förr eller senare skall tillfalla försäkringstagarna genom återbäring.⁷ Bolagsborgenärernas ekonomiska intressen, som det var fråga om i NJA 1997 s. 742, kan inte jämföras med försäkringstagarnas intressen. Bolagsborgenärernas ekonomiska intressen är, till skillnad från försäkringstagarnas som avser allt överskott i verksamheten, begränsade till på förhand bestämda fordringar. Det bör sålunda kunna hävdas att försäkringstagarnas intressen är mer omfattande. Det finns därför fler skäl att anta att försäkringstagarnas intressen träds för när, så fort en värdeöverföring mellan livförsäkringsaktiebolaget och en till aktieägaren närstående juridisk person sker, oavsett om bolagets bundna kapital är intakt eller inte. Ett brott

mot vinstutdelningsförbudet skall sålunda anses föreligga så snart livförsäkringsaktiebolaget säljer en tillgång till ägaren eller till en ägaren närstående juridisk person till ett pris som understiger dess marknadsvärde oavsett om tillgången har ett lägre bokfört värde. Att det med stor sannolikhet, i många fall, är förenat med svårigheter att uppskatta marknadsvärdet är en annan sak.

Det finns emellertid situationer som inte bör innefatta ett brott mot vinstutdelningsförbudet trots att försäkringstagarnas intresse i viss mån träds för när. Antag att ett bolag inom den koncern i vilken livförsäkringsaktiebolaget ingår säljer kapitalförvaltningstjänster på marknadsmässiga villkor till livförsäkringsaktiebolaget samtidigt som samma tjänster skulle kunna köpas billigare av bolag utanför koncernen. Att i denna situation hävda att det föreligger ett brott mot vinstutdelningsförbudet kan inte vara riktigt. Skulle livförsäkringsaktiebolaget i försäkringstagarnas intresse åläggas att köpa kapitalförvaltningstjänsterna billigare från ett bolag utanför koncernen skulle många av de incitament som finns för att äga ett icke-vinstutdelande livförsäkringsaktiebolag försvinna. De synergieffekter och organisatoriska fördelar som ägandet av ett livförsäkringsaktiebolag för med sig är således tillåtna att utnyttja såvida de affärer som görs med livförsäkringsaktiebolaget kan sägas ske på marknadsmässiga villkor.⁸

Finansinspektionens påtryckningsmedel

Finansinspektionen utövar tillsyn över försäkringsbolagens verksamhet och är även den myndighet som beviljar bolagen koncession för att bedriva försäkringsrörelse. Vid tillsynen har inspektionen bl.a. till uppgift att se till att de särskilda skyddsregler som gäller vid livförsäkringsbolagens hantering av överskottsmedel efterlevs.⁹

Om inspektionen finner att en avvikelse

skett från exempelvis FRL skall livförsäkringsaktiebolaget eller dess styrelse föreläggas att vidta rättelse. Ett dylikt föreläggande får förenas med vite.¹⁰ Som nämnts ovan står en otillåten värdeöverföring från ett livförsäkringsaktiebolag i strid med FRL. Sålunda skall inspektionen vid en otillåten värdeöverföring lämna livförsäkringsaktiebolaget eller dess styrelse ett sådant föreläggande.

Ett föreläggande om rättelse förenat med vite riktat mot styrelsen torde medföra ett för styrelsens medlemmar direkt personligt vitesansvar. Om så inte var fallet skulle det vara meningslöst att ha en regel enligt vilken antingen *bolaget* eller *styrelsen* kan föreläggas att vidta rättelse. Vidare styrks denna uppfattning av 21 kap. 1 §, där det föreskrivs att verkställande direktör eller styrelseledamot inte kan drabbas av böter eller fängelse för överträdelse av FRL i de fall vite har erlagts eller skall erläggas. Förevarande bestämmelser skulle framstå som själv motsägande om det inte vore så att styrelseledamöterna i sådana fall drabbats av ett personligt vitesansvar.

Livförsäkringsaktiebolaget, eller dess styrelse, måste emellertid, i de fall inspektionen lämnat ett föreläggande om rättelse, väcka talan med stöd av de associationsrättsliga regler som finns till hands för att bolaget skall återfå eller kompenseras för det värdefrånhändande som den otillåtna värdeöverföringen inneburit.

Slutligen bör tilläggas att det endast torde vara livförsäkringsaktiebolaget, som innehavare av koncessionen för verksamheten, som står under inspektionens tillsyn och som därmed kan drabbas av dess sanktioner.¹¹ Om livförsäkringsaktiebolagets ägare eller en ägaren närstående juridisk person erhållit en otillåten värdeöverföring från livförsäkringsaktiebolaget kan således inte Finansinspektionen ålägga något av dessa bolag att återbära prestationen ifråga. Ett sådant åläggande kan emellertid göras av domstol sedan talan om återbäring väckts.

Återbäringsregeln

Av 12 kap. 10 § 1 st. framgår att återbäring skall ske vid utbetalningar till aktieägare som sker i strid med FRL. Enligt paragrafens lydelse är det endast utbetalningar till aktieägare som kan aktualisera en återbäringskyldighet.

Ovan har nämnts att HD, i NJA 1997 s. 418, uttalat att 12 kap. 2 § ABL bör kunna tillämpas på otillåtna värdeöverföringar som sker till bl.a. en aktieägaren närstående juridisk person. I samma rättsfall framhålls också att det normalt inte ter sig meningsfullt att tillämpa 12 kap. 2 § ABL analogt på en viss transaktion om inte även återbäringsregeln i 12 kap. 5 § 1 st. ABL kan tillämpas analogt på motsvarande vis. I fallet ges också uttryck för den uppfattningen att ABL:s utformning och systematik får det att framstå som naturligt att uppfatta bestämmelserna i 12 kap. ABL som en i det närmaste uttömmande reglering av följderna av ett handlande i strid med de regler vars syfte är att skydda bolagets kapital. HD tycks därmed vara av den åsikten att kapitalskyddsreglerna i 12 kap. ABL utgör *lex specialis* i fråga om otillåtna värdeöverföringar.¹²

När det gäller icke-vinstutdelande livförsäkringsbolag framgår det av förarbetena att 12 kap. 10 § 1 st. har utformats med 12 kap. 5 § 1 st. ABL som mönster.¹³ Det kan därmed tyckas som givet att de principer som utformats kring återbäringsregeln i ABL även skall tillämpas på icke-vinstutdelande livförsäkringsaktiebolag. En komplicerande faktor är emellertid att sådana bolag över huvud inte får dela ut vinstmedel. Frågan kan därmed ställas om inte behörighets- och befogenhetsreglerna i 8 kap. 16 § skall användas istället då samtliga bolagsorgan faktiskt saknar behörighet att företa en sådan transaktion. En tillämpning av dessa regler skulle innebära att mottagaren av den otillåtna värdeöverföringen ovillkorligen måste återbära egendomen eller motsvarande värden till bolaget. Det bör emellertid fram-

hållas att ett sådant synsätt inte utesluter en tillämpning av återbäringsregeln i 12 kap. 10 § 1 st., eftersom reglerna i 12 kap. syftar till att skydda borgenärens samt försäkringstagarnas intresse av bolagets kapital. Bestämmelserna i 8 kap. däremot får anses vara uppsatta till förmån för bolaget och dess ägare. Det kan därför hävdas att syftet med dessa regler inte är att skydda borgenärens eller försäkringstagarnas intresse utan snarare att reglera förhållandet mellan bolaget och dess ställföreträdare, d.v.s. bolagets interna förhållanden.¹⁴ Till detta kommer, oavsett om reglerna i 8 kap. tillämpas eller inte, att bestämmelsen i 12 kap. 2 § alltid måste konsulteras vid prövningen om det är frågan om en överträdelse av vinstutdelningsförbudet. Av denna anledning får det anses naturligt att tillämpa reglerna i 12 kap. på samma sätt som för vanliga aktiebolag, d.v.s. som *lex specialis*.¹⁵

Oavsett om återbäringsregeln i 12 kap. eller behörighetsreglerna i 8 kap. tillämpas torde konsekvensen i praktiken bli densamma. Det säger sig självt att den som mottagit en otillåten värdeöverföring från ett icke-vinstutdelande livförsäkringsaktiebolag, t.ex. dess moderbolag, mycket sällan med framgång kan åberopa godtrosregeln i 12 kap. 10 § 1 st. En anledning till att så är fallet är att moderbolaget, såsom ensam ägare med stort inflytande över livförsäkringsbolagets styrning, oftast är den som ställer krav på sådan överföring. Vidare bör framhållas att det inte finns något utrymme för moderbolaget att i en sådan situation t.ex. åberopa en felaktig balansräkning eftersom livförsäkringsaktiebolaget över huvud inte delar ut vinstmedel. Av samma skäl bör moderbolaget inte heller kunna hävda att vinstutdelningen på ett rättsligt icke förutsägbart sätt inte var förenlig med försiktighetsregeln eftersom denna regel över huvud inte är tillämplig.¹⁶

Det bör slutligen framhållas att det endast är livförsäkringsaktiebolagets styrelse såsom ställföreträdare för bolaget som har rätt att

föra en talan om återbäring. Styrelsens talerätt följer av att den enligt 8 kap. 7 § svarar för förvaltningen av bolagets angelägenheter. Reglerna medför även att styrelsen kan uppdra åt annan, t.ex. verkställande direktör, att föra talan för bolagets räkning.¹⁷ Verkställande direktör torde emellertid inte ha någon självständig talerätt när det gäller återbäring då hans behörighet endast omfattar den löpande förvaltningen.¹⁸ Bolagsstämman kan vidare såsom bolagets högsta beslutande organ uppdra åt styrelsen att föra en sådan talan. Försäkringstagarna kan inte väcka talan om återbäring för bolagets räkning och inte heller uppdra åt styrelsen att föra en sådan talan. Den enda möjligheten för försäkringstagarna, i de fall de lidit skada på grund av bolagsledningens agerande, är att väcka en talan om skadestånd.

Skadeståndsreglerna

Ovan har konstaterats att även om Finansinspektionens sanktioner skapar incitament för styrelsen att agera i försäkringstagarnas intresse så kan dessa sanktioner inte på ett direkt sätt medverka till att försäkringstagarna ersätts för den förlust som de åsamkats genom en otillåten värdeöverföring. För att en compensation skall vara möjlig fordras att bolagets styrelse väcker talan med stöd av de associationsrättsliga regler som står till buds. Det kan emellertid tänkas att Finansinspektionen inte alltid upptäcker de transaktioner som kan anses skada försäkringstagarnas intressen. Till detta kommer att det endast är styrelsen som har rätt att föra talan för bolagets räkning. Detta, sammantaget med det förhållandet att försäkringstagarna saknar inflytande över styrningen av verksamheten samtidigt som bolaget skall drivas i deras intresse och inte dela ut vinst till aktieägarna, kan innebära att försäkringstagarna, i de fall en otillåten värdeöverföring skett, fränhånds medel som de skulle erhållit, om inte styrelsen

hade underlåtit att agera för att åstadkomma en återbäring eller en bristtäckning.

Av denna anledning är skadeståndsreglerna i 16 kap. av vikt. Ett icke-vinstutdelande livförsäkringsaktiebolags karaktär gör det emellertid, ur livförsäkringstagarkollektivets synvinkel, lönlöst att kräva ersättning direkt från bolaget i de fall samtliga försäkringstagare lidit skada. Den ersättning som försäkringstagarna då kan tänkas erhålla skulle endast motsvaras av en minskad återbäring, varför det för försäkringstagarnas del kan vara av betydelse att även verkställande direktör, styrelseledamöter och aktieägare kan bli personligt ersättningsskyldiga för de fall bestämmelserna i FRL inte följs.

Enligt 16 kap. 1 § 2 p. har styrelseledamot och verkställande direktör ansvar gentemot andra som berörs av deras verksamhet för bolaget. Hit hör enligt förarbetena enskilda aktieägare, delägare, borgenärer, anställda, försäkringstagare och annan tredje man. Ansvar för VD och styrelseledamöter mot dessa intressenter är dock inte lika vidsträckt som mot bolaget, utan skadeståndsskyldighet kan endast inträda om reglerna i FRL, lag (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag, bolagsordning, de försäkringstekniska riktlinjerna eller placeringsriktlinjerna överträds.¹⁹ Begränsningen innebär bl.a. att styrelsen inte blir ansvarig för skada som vållas en medkontrahent till bolaget vid kontraktsbrott från bolagets sida. I sådana fall drabbar skadeståndsskyldighet i allmänhet endast bolaget. En annan sak är dock att bolaget, med stöd av paragrafens första mening, kan kräva av styrelsen att återfå vad bolaget tvingats utge till dess medkontrahent.²⁰ Att bolagets ställföreträdare på detta sätt kan bli ersättningsskyldiga gentemot bolaget innebär att de regler som i FRL och bolagsordningen har till syfte att skydda tredje man blir sanktionerade. Exempel på sådana regler är kapitalskyddsreglerna i 12 kap.²¹

Av styrelseledamotens och den verkstäl-

lande direktörens ställning som bolagets syssломän följer att ansvaret gentemot bolaget inte endast omfattar handlingar utan i vissa fall också underlåtenhet att handla. De är nämligen även ansvariga för att de med tillbörlig omsorg uppfyller de plikter som får anses följa av deras organställning i bolaget. Bolagets ställföreträdare har således en lojalitetsplikt gentemot bolaget, vilket innebär att de alltid skall handla i bolagets intresse.²² Åsidosätts denna plikt på ett oaktsamt vis och bolaget härigenom skadas kan ersättnings-skyldighet inträda.

Beträffande denna lojalitetsplikt framhålls i förarbetena att det måste finnas verksamma incitament för företagsledningarna att fullgöra sina skyldigheter. Dessa incitament skapas genom den skadeståndsskyldighet som kan drabba dem om de inte uppfyller sina plikter. Det framhålls samtidigt att det bör hållas i åtanke att aktiebolagen verkar i en marknadsekonomi och att all affärsverksamhet innebär ett visst mått av risktagande och att även omsorgsfullt övervägda affärsbeslut kan visa sig bli förlustbringande. Skadeståndsreglerna är därför utformade så att de ger möjlighet att ta de affärsriska som i det enskilda fallet är motiverade. Det är således culpapregeln som sätter gränserna för ställföreträdarnas risktagande. I motiven anförs även att det är upp till rättstillämpningen att utifrån förhållandena i det enskilda fallet pröva om ett handlande eller en underlåtenhet står i strid med de skyldigheter styrelseledamoten eller den verkställande direktören har såsom syssломän för bolaget.²³

En skadeståndstalan mot en person i organställning skall prövas enligt FRL:s regler när anspråket grundas på en handling som vederbörande vidtagit i sin egenskap av organ för den juridiska personen. Här gäller således reglerna i FRL om sätt och tid för talans väckande, verkan av ansvarsfrihet, förutsättningarna för skadeståndsskyldighet och jämkning. Grundas skadeståndsanspråket däremot

på handling som personen i fråga inte vidtagit i sin egenskap av organ för bolaget skall sådan talan följa allmänna regler.²⁴

Normalt kan skadeståndsskyldighet endast inträda om person- eller sakskada vållats uppsåtligen eller av oaktsamhet eller, när det gäller ren förmögenhetsskada, när skadan förorsakats genom brott. När det gäller de skadestandsreglerna i ABL framhåller emellertid *Nial* att bestämmelserna i 15 kap. 1 § ABL utvidgar ersättningskyldigheten för organledamöter till att även omfatta ren förmögenhetsskada.²⁵ Motsvarande torde gälla beträffande skadestandsreglerna i 16 kap., eftersom dessa regler enligt motiven överensstämmer i sak med de aktiebolagsrättsliga skadestandsreglerna.²⁶ Försäkringstagarnas krav på ersättning från personer i organställning då bolaget har frånhänts värden som följaktligen har minskat storleken på försäkringstagarnas återbäring kan således vara berättigad. Problemet med en sådan skada är dock att den är accessorisk i förhållande till den direkta skada som bolaget har åsamkats och den försvinner således i samma stund som bolaget kompenseras för sin skada. Det kan därmed ifrågasättas om inte försäkringstagarnas talerätt endast blir sekundär i förhållande till bolagets.

Frågan om när en rätt till ersättning för indirekt skada skall anses föreligga har överlämnats till rättstillämpningen att närmare precisera.²⁷ I motiven framhålls dock att en tredje man som träder i kontakt med bolaget skall ha anledning att förlita sig på att dess styrelseledamöter och verkställande direktör följer de regler som gäller för bolaget. I utomobligatoriska förhållanden ersätts ren förmögenhetsskada i allmänhet endast om skadeståndsskyldigheten följer av brott eller har stöd i lagbestämmelser. Mot denna bakgrund anses det i förarbeten vara väsentligt att ABL tillhandahåller väl avvägda bestämmelser om styrelseledamöternas och den verkställande direktörens ansvar mot tredje man. Här, liksom i fråga om skadeståndsansvaret mot bola-

get, är det emellertid nödvändigt att vid reglernas utformning finna en balanspunkt, där risken för skadestånd inte går ut över möjligheterna att sköta bolaget på ett affärsmässigt sätt.²⁸

I motiven till ABL framhålls även att de aktiebolagsrättsliga regler vars syfte är att skydda bolaget är av sådan betydelse för enskilda aktieägare och bolagsborgenärer att dessa borde kunna föra talan om ersättning för den indirekta skada som överträdelse av bl.a. reglerna i 12 kap. ABL kan vålla dem. Det framhålls vidare att en borgenär kan ha rätt till ersättning för indirekt skada, varefter en hänvisning görs till NJA 1979 s. 157. En förutsättning för att ersättning skall utgå för indirekt skada är enligt detta rättsfall att bolaget blev insolvent genom den skadegörande handlingen eller att den har förvärrat en redan bestående insolvens hos bolaget. Att en åtgärd försämrar bolagets ekonomiska ställning medför däremot inte någon rätt till ersättning för en borgenär om bolaget efter åtgärdens vidtagande fortfarande bedöms kunna betala sina skulder allt efter som de förfaller till betalning.²⁹

Detta resonemang kan dock inte göras gällande när det gäller livförsäkringstagarnas anspråk på ersättning för uppkommen skada som grundar sig på att bolagets ställföreträdare företagit en värdeöverföring i strid med vinstutdelningsförbudet. Till skillnad från borgenärerna har nämligen försäkringstagarna inte bara ett intresse av bolagets bundna kapital utan även ett vinstintresse. Däremot tillgodoses borgenärernas intresse redan genom det förhållandet att bolaget kan betala sina skulder efter hand som de förfaller. En borgenär lider därmed inte skada förrän skulden har förfallit till betalning och det visar sig att bolaget inte kan betala. En konsekvens av det anförda är att en borgenärs indirekta skada kan läkas genom att bolaget genererar vinst. Livförsäkringstagarnas intresse skadas dock redan av det förhållandet att livförsäkrings-

bolaget frånhänds värden, vilket drabbar försäkringstagarna genom försämrad återbäring. Livförsäkringstagarens skada uppkommer således i samband med verkställandet av den otillåtna värdeöverföring eller i vart fall senast vid nästkommande återbäringstillfälle. Till detta kommer att den skada som livförsäkringstagarna drabbas av vid en otillåten värdeöverföring inte kan läkas genom att bolaget genererar vinst utan skadan kan endast läkas genom att de utgivna medlen återbärs eller täcks genom bristtäckning eller skadestånd. Av denna anledning bör försäkringstagarna kunna få ersättning för den skada som ställföreträdarna orsakar dem genom att på ett culpöst eller uppsåtligt vis företa en otillåten värdeöverföring. Försäkringstagarna har således rätt till skadestånd för indirekta skador.

Av 16 kap. 3 § framgår att även aktieägare kan ådra sig skadeståndsskyldighet gentemot bolaget, aktieägare eller annan om han medverkar till överträdelse av FRL, bolagsordningen, de försäkringstekniska riktlinjerna eller placeringsriktlinjerna. Det krävs dock att skadan har orsakats genom uppsåt eller grov oaktsamhet.³⁰ Med tanke på att livförsäkringsaktiebolag som inte får dela ut vinst vanligtvis endast har en ägare med stort inflytande över bolaget kan denne mycket väl anses handla med uppsåt eller genom grov vårdslöshet vid en transaktion med livförsäkringsaktiebolaget. En aktieägare kan därmed bli ersättningskyldig gentemot försäkringstagarna för det fall aktieägaren medverkat till en otillåten värdeöverföring.

Slutord

Genomgången har visat att det finns regler som skapar incitament för de verkställande organen i ett livförsäkringsaktiebolag att upprätthålla det vinstutdelningsförbud som i allmänhet råder. Reglerna kan, om de tillämpas, hålla såväl livförsäkringsaktiebolaget som dess försäkringstagare skadelösa. Emellertid sak-

nar försäkringstagarna insyn i bolagens verksamhet varför en förutsättning för att de skall kunna erhålla skadestånd i de fall livförsäkringsaktiebolaget brutit mot vinstutdelningsförbudet, i praktiken är att Finansinspektionen utövar en fullgod tillsyn över verksamheten. Ett sätt att förbättra försäkringstagarnas ställning i livförsäkringsaktiebolagen och därmed minska risken för att bolagen skall frånhändas medel skulle kunna vara att öka försäkringstagarnas insyn när det gäller bolagens koncerninterna transaktioner.

Noter

- ¹ Då det i fortsättningen hänvisas till lagrum avses försäkringsrörelselagen (1982:713).
- ² Prop. 1981/82:180 del 1 s. 261.
- ³ Se NJA 1997 s. 418 i referatet s. 447 f. och prop. 1975:103 s. 475 f. till vilken prop. 1981/82:180 del 1 s. 261 hänvisar.
- ⁴ Jmf Granskningsrapport Försäkringsaktiebolaget Skandia (publ), 25 november 2003, s. 13.
- ⁵ Se Andersson, Kapitalskyddet i aktiebolag, s. 38.
- ⁶ NJA 1995 s. 742 s. 766 i referatet.
- ⁷ Se 12 kap. 5 §.
- ⁸ Jmf prop. 2003/04:109 s. 27 och Finansinspektionens rapport 2004:2 s. 12.
- ⁹ Prop. 1998/99:87 s. 339 ff.
- ¹⁰ 19 kap. 11 § 2 st. och 21 kap. 2 § 4 st. Finansinspektionen får även meddela anmärkning förenat med straffavgift och vid allvarigare överträdelse av FRL förverka koncessionen, se 19 kap. 11 § 1 st. och 11 d-e §§ samt prop. 2003/04:109 s. 62.
- ¹¹ Se 1 kap. 1 § 1 st där det framgår att bedrivandet av försäkringsrörelse kräver koncession, vilket endast kan ges till försäkringsaktiebolag eller ömsesidiga försäkringsbolag.
- ¹² Jmf Andersson, Kapitalskyddet i aktiebolag, s. 45 ff.
- ¹³ Prop. 1981/82:180 del 1 s. 272.
- ¹⁴ Visst stöd för åsikten att behörighetsreglerna är interna finns i NJA 1999 s. 426.
- ¹⁵ Jmf Nerep, Aktiebolagsrättslig analys – Ett tvärsnitt av nyckelfrågor, s. 453.

¹⁶ Jmf Rhode, Aktiebolagsrätt, 20 uppl., s. 107.

¹⁷ 8 kap. 7 och 13 § 2 st.

¹⁸ 8 kap. 7 §.

¹⁹ Prop. 1981/82:180 s. 299.

²⁰ Prop. 1975:103 s. 540 f. Förarbetena till FRL hänvisar till motsvarande paragraf i ABL med motiveringen att paragraferna överensstämmer i sak, se prop. 1981/82:180 s. 298.

²¹ Prop. 1975:103 s. 540.

²² Prop. 1997/98:99 s. 186.

²³ Prop. 1997/98:99 s. 186 f.

²⁴ Prop. 1975:103 s. 543.

²⁵ Se Nial, Svensk associationsrätt, s. 341 f. och Dotevall, Skadeståndsansvar för styrelseledamöter och verkställande direktör, s. 422 f.

²⁶ Se prop. 1981/82:180 s. 300.

²⁷ Prop. 1997/98:99 s. 189.

²⁸ Prop. 1997/98:99 s. 189.

²⁹ Prop. 1997/98:99 s. 188 f.

³⁰ 16 kap. 3 §.